



Manuscript Title: Sudut Pandang dan Kefahaman Warganet Terhadap Zakat Semasa Pandemik COVID-19 di Malaysia Berdasarkan Teori Prosodi Semantik

Authors: Hishamudin Isam, Mashetoh Abd. Mutualib & Rohaya Md. Ali

Accepted Date: 21-November-2021

Please cite this article as: Hishamudin Isam, Mashetoh Abd. Mutualib & Rohaya Md. Ali. 2021. Sudut pandang dan kefahaman warganet terhadap zakat semasa pandemik COVID-19 di Malaysia berdasarkan teori prosodi semantik. *Kajian Malaysia* (Early view).

This is a provisional PDF file of an article that has undergone enhancements after acceptance, such as the addition of a cover page and metadata, and formatting for readability, but it is not yet the definitive version of record. This version will undergo additional copyediting, typesetting and review before it is published in its final form, but we are providing this version to give early visibility of the article.

**SUDUT PANDANG DAN KEFAHAMAN WARGANET TERHADAP
ZAKAT SEMASA PANDEMIK COVID-19 DI MALAYSIA
BERDASARKAN TEORI PROSODI SEMANTIK**

***THE POINT OF VIEW AND UNDERSTANDING OF NETIZENS ON
ZAKAT DURING COVID-19 PANDEMIC IN MALAYSIA BASED ON
PROSODY SEMANTIC THEORY***

Hishamudin Isam*, Mashetoh Abd. Mutalib & Rohaya Md. Ali

Pusat Pengajian Bahasa, Tamadun dan Falsafah, Kolej Sastera dan Sains,
Universiti Utara Malaysia, Kedah, MALAYSIA

*Corresponding author: din@uum.edu.my

ABSTRACT

A special study by the Department of Statistics Malaysia (2020) found that the COVID-19 pandemic has left a huge impact on economic activity, thus affecting the people. The evidence is that 1.78 million data extracted from social media is related to socio-economic issues as a result of the talks among internet citizens (netizens). The most talk and viral about focus is on the issue of zakat (alms) in Malaysia. Intrigued by these problems, this paper aims to examine the viewpoint and understanding of the alms, especially in relation to applications and helplines, as well as the issues of confusion in the meaning and concept of alms. By using the keyword [zakat] obtained through The Virtual Advertising Operation on Facebook social media data, the study examined 35,000 posts (reply comments) detected from January to June 2020. All data analysed are based on semantic prosody theory which expresses the view that each word has its own consistent aura, thus enabling it to be transferred and attached its meaning to other words in a sentence. The results of the analysis found that both issues highlighted often showed the collocation of the word [zakat] with the words [mohon/apply], [proses/process], [konsep/concept], [makna/meaning] and [asnaf /a group of Muslims worthy of receiving Muslim tithe or]. The understanding of the collocation relationship displays two forms of difficulties in alms which are difficulty in understanding the process and procedure of alms application and difficulty in understanding the concept and meaning of [zakat] and its details. The analysis also found that both issues were discussed cynically, causing misunderstanding if not properly addressed. This situation indicates that no matter how small the issue is raised, it should be taken care of in order to ensure that the alms management can be preserved in the name of Islam.

Keywords: pandemic, netizens, keyword, zakat, semantic prosody

ABSTRAK

Kajian khas Jabatan Perangkaan Malaysia (2020) mendapati, pandemik COVID-19 telah meninggalkan impak yang besar kepada kegiatan ekonomi, sehingga memberi kesan kepada rakyat. Buktinya, 1.78 juta data yang diekstrak dari media sosial adalah berkaitan isu sosio-ekonomi hasil daripada perbualan dalam kalangan warga internet (warganet). Isu zakat adalah antara contoh isu panas dan tular yang sering dibicarakan oleh warganet. Bagi memahami isu tersebut, kertas kerja ini bertujuan meneliti sudut pandang dan kefahaman warganet mengenai zakat, khususnya berkaitan permohonan dan saluran bantuan, serta isu kekeliruan makna dan konsep zakat. Dengan menjadikan kata kunci [zakat] yang diperoleh melalui Operasi Pengiklanan Maya di media sosial Facebook sebagai data, kajian ini telah meneliti 35,000 siaran (hantaran komen balas) yang dikesan mulai Januari hingga Jun 2020. Kesemua data dianalisis bersandarkan teori prosodi semantik yang mengutarakan pandangan bahawa setiap satu kata memiliki consistent aura yang tersendiri, sehingga mampu memindahkan (transferred) dan melekapkan (attached) maknanya kepada kata-kata lain dalam segugusan ayat. Hasil analisis mendapati, kedua-dua isu yang ditonjolkan kerap memperlihatkan kolokasi kata [zakat] dengan kata [mohon], [proses], [konsep], [makna] dan [asnaf]. Pemahaman terhadap hubungan kolokasi tersebut memaparkan dua bentuk kesulitan warganet mengenai [zakat] iaitu kesulitan berkaitan memahami proses dan prosedur permohonan zakat dan kesulitan memahami konsep dan makna [zakat] dan perinciannya. Dapatkan analisis juga mendapati, kedua-dua isu tersebut dibicarakan secara sinis, sehingga mampu menimbulkan salah faham jika tidak ditangani dengan baik. Keadaan ini menunjukkan, sekecil manapun isu yang diutarakan, isu tersebut perlu diambil perhatian demi memastikan pengurusan zakat dapat terpelihara imejnya atas nama Islam.

Kata kunci: pandemik, warganet, kata kunci, zakat, prosodi semantik

PENGENALAN

COVID-19 ialah virus daripada keluarga *Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus* (SARS) dan *Middle East Respiratory syndrome-related coronavirus* (MER-CoV). Virus ini dikatakan boleh menyebabkan jangkitan saluran pernafasan sehingga mampu memberi kesan terhadap spektrum gejala daripada

selesama biasa kepada radang paru-paru (pneumonia) yang teruk (Kementerian Kesihatan Malaysia, 2020). Berikutan kadar jangkitan yang semakin meningkat seluruh dunia, banyak negara terpaksa melaksanakan dasar *lockdown*. Malaysia misalnya telah mengambil langkah drastik dengan memperkenalkan Perintah Kawalan Pergerakan (PKP) yang pertama bermula 18 Mac hingga 3 Mei 2020. Selepas PKP, diperkenalkan pula Perintah Kawalan Pergerakan Bersyarat (PKPB) daripada 4 Mei hingga 9 Jun 2020, dan Perintah Kawalan Pergerakan Pemulihan (PKPP) daripada 10 Jun hingga 31 Disember 2020 (Majlis Keselamatan Negara 2020).

Penularan wabak yang serius hingga membawa kepada pelaksanaan dasar pergerakan tersebut telah memberi kesan yang bukan sedikit kepada ekonomi dunia termasuk Malaysia. Satu kajian khas telah dijalankan oleh Jabatan Perangkaan Malaysia (2020) untuk meneliti kesan COVID-19 kepada ekonomi dan individu. Kajian ini dilaksanakan secara atas talian oleh Jabatan Perangkaan Malaysia bagi tempoh 23 – 31 Mac 2020, mengandungi 3 modul dan 21 soalan, dengan 168,182 responden yang berumur 15 tahun dan ke atas. Dapatan laporan menunjukkan pandemik yang telah meragut banyak nyawa ini telah meninggalkan impak yang besar kepada kegiatan ekonomi, sehingga menyebabkan rakyat menjadi sangat terkesan. Antara dapatan yang menunjukkan kesan tersebut ialah seperti:

1. 71.4 % (lebih daripada dua per tiga) daripada responden yang bekerja sendiri mempunyai simpanan yang hanya mencukupi kurang daripada 1 bulan sahaja.
2. 69.7 % yang telah bekerja dalam tempoh kurang daripada 1 tahun dan 63.2 % yang bekerja dalam tempoh 1-3 tahun, masing-masing simpanan kewangannya hanya bertahan kurang daripada 1 bulan.
3. Hanya 6.2 % responden kurang terkesan dari segi kewangan dalam menghadapi tempoh Perintah Kawalan Pergerakan manakala 52.6 % responden menyatakan sangat terkesan dalam tempoh ini.

Rata-rata rakyat yang terkesan dengan kemelut ini menjadikan media sosial sebagai tempat meluahkan perasaan. Hal ini demikian kerana, populariti media sosial seperti Facebook (Fb) mampu menjadikan sesuatu isu yang dibangkitkan tular dan mendapat perhatian ramai (Madden, Lenhart, Duggan, Cortesi, dan Gasser, 2005; Boase dan Kobayashi, 2008; Lenhart, 2009a; Lenhart, Madden, Smith, dan Macgill, 2009; Lenhart, Purcell, Smith, dan Zickuhr 2010). Melalui hantaran (*posting*) yang dilontarkan oleh seseorang pengguna dengan mengutarkan sesuatu topik, komunikasi biasanya menjadi berlarutan apabila topik tersebut mendapat respon yang baik dari kalangan teman jaringan sosial pengguna Fb terbabit berdasarkan bilangan komen dan kesukaan (*like*) yang tinggi (Lenhart, 2009b). Menurut Jensen dan Arnett (2012), ketika inilah secara

tidak langsung, gagasan dan pemikiran mereka (pengguna Fb, baik penulis hantaran maupun perespon) terdedah dan terserlah, melalui penggunaan bahasa yang diwakili oleh penggunaan kata, frasa, klausa maupun ayat.

Kajian oleh Berkshire Media (Harits Asyraf Hasnan 2020) mendapati bahawa, 1.78 juta data yang diekstrak dari alat pemantauan media sosial termasuk Fb adalah berkaitan isu sosio-ekonomi. Isu ini menjadi polemik dalam kalangan warga internet (warganet) kerana topik yang dibincangkan biasanya bersifat kontroversi (isu kes viral), terkini dan muktahir, serta bersifat *evergreen* (isu berpanjangan) (Lenhart, Purcell, Smith, dan Zickuhr 2010).

Laporan Astro Awani (Madiha Abdullah, 2021) mendedahkan, antara isu polemik berkaitan sosio-ekonomi yang menarik perhatian warganet semasa pandemik ialah isu bantuan zakat. Laporan itu turut mendedahkan, warganet beranggapan, melalui kuasa tular di media sosial, barulah bantuan zakat lebih mudah diperoleh. Keadaan ini timbul disebabkan oleh stigma masyarakat khususnya warganet berkaitan tadbir urus pusat pungutan zakat (Ahmad Suhael Adnan, 2021). Berkennaan isu tadbir urus, selain berkaitan pengurusan zakat, antara isu lain yang sering digembar-gemburkan oleh warganet ialah kefahaman mereka mengenai konsep zakat. Dalam membincangkan hal ini, Hamizul Abdul Hamid (2020) mengatakan, selain berkaitan pelaksanaan zakat khususnya mengenai permohonan dan saluran bantuan, isu kekeliruan makna dan konsep zakat adalah isu yang sering tular di media sosial, sehingga boleh menimbulkan unsur fitnah dan menjelaskan nama baik zakat itu sendiri. Terkesan dengan situasi tersebut, kajian ini bertujuan meneliti dan memperhalusi pandangan warganet mengenai zakat, khususnya berkaitan permohonan dan saluran bantuan, serta isu kekeliruan makna dan konsep zakat dari sudut pandang dan kefahaman mereka, dengan memperoleh data daripada laman media sosial Fb.

ZAKAT DAN PENELITIANNYA DI MALAYSIA

Kebanyakan kajian berkaitan zakat di media sosial bertumpu kepada usaha menjadikan media sosial sebagai wadah dan platform penting masa kini yang boleh digunakan untuk memberi kefahaman berkaitan pengurusan zakat. Contohnya kajian oleh Sofia Hayati Yusoff, Rosninawati Hussin, Fauziah Hassana, dan Kasim Ramli (2018), Izatul Akmar dan Amin Che Ahmat (2019), dan Nur Nazira Rahim, Hasanah Abd Khafidz, dan Zulkefli Aini (2019). Kesemua kajian ini menjadikan platform media sosial sebagai wadah untuk mendapatkan respon yang baik dalam urusan pentadbiran zakat. Walau bagaimanapun, penggunaan media sosial sebagai platform untuk mendapatkan respon masih belum dimanipulasi sepenuhnya dalam usaha meneliti permasalahan dari aspek kefahaman pengguna media sosial terhadap isu

berbangkit. Misalnya kefahaman pengguna media sosial terhadap isu tadbir urus pusat pungutan zakat.

Sementara itu, kebanyakan kajian yang memfokus perbincangan mengenai makna dan konsep, khususnya berkaitan makna dan konsep [zakat] dan penerimanya iaitu [asnaf], serta pencirian asnaf, hanya meneliti makna dan konsep kata tersebut berpandukan makna leksikal, sama ada daripada makna bahasa mahupun makna literal. Contohnya kajian oleh Raziah Md Tahir dan Syarifah Md Yusof (2014), Syarifah Md Yusof dan Raziah Md Tahir (2015), Siti Fariza, Azman, Sanep Ahmad dan Hairunnizam Wahid (2016), Azman Ab Rahman, Syed Mohd Najib Syed Omar dan Siti Zulaikha Mokhtar (2017), dan kajian oleh Azman Ab Rahman (2018). Kesemua kajian ini menjadikan makna dan konsep [zakat] dan [asnaf] serta perincianya sebagai subjek kajian sama ada makna dan konsep tersebut dikaji secara major mahupun minor. Penelitian dibuat berdasarkan perincian makna asal kata tersebut yang kebanyakannya adalah daripada kata pinjaman bahasa Arab. Kajian bersifat dua hala patut dilaksanakan juga untuk meneliti sejauh mana pengguna memahami makna dan konsep bagi istilah-istilah tersebut ([zakat], [asnaf] dan perincian asnaf) supaya tidak timbul salah faham mengenainya.

Ketiga berkaitan pemfokusan isu kajian zakat. Hasil analisis kritis mendapati bahawa kebanyakan kajian mengenai zakat yang memfokus kepada aspek pengurusan (peranan dan cabaran kutipan zakat) lebih menumpu kepada usaha menambah baik aspek amalan pengurusan dengan piawaian tertentu seperti daripada aspek perakaunan, model pengurusan zakat, dan perbezaan penetapan berdasarkan akta zakat negeri. Antaranya ialah seperti kajian oleh Muhsin Nor Paizin (2014), Siti Saufirah Mohd Tahir; Hairunnizam Wahid dan Sanep Ahmad (2016), Fidlizan Muhammad, Salwa Amira Awang, Mohd Yahya Mohd Hussin, Abdul Majid Tahir Mohamed (2017), Azman Ab Rahman dan Mursyid Junaidi Mohd Faisal Yeap (2019), serta kajian oleh Marhanum Che Mohd Salleh dan Siti Alawiah Siraj (2019). Kajian yang menumpu kepada usaha menambah baik aspek amalan pengurusan dengan piawaian memang sangat diperlukan kerana usaha tersebut tentunya dapat menambah baik amalan pengurusan sedia ada. Walau bagaimanapun, usaha menambah baik juga perlu dijalankan melalui kajian yang dapat memperlihatkan kefahaman pengguna terhadap amalan pengurusan zakat supaya sisi keduanya, baik daripada pihak pelaksana mahupun pihak pengguna, dapat difahami dengan lebih jelas.

Penemuan hasil analisis kritis ini menunjukkan bahawa, satu kajian mengenai kefahaman pengguna terhadap pengurusan zakat, wajar dijalankan. Tujuannya ialah untuk meneliti dan memperhalusi pandangan mereka terhadap zakat, khususnya berkaitan permohonan dan saluran bantuan, serta isu kekeliruan makna dan konsep zakat dari sudut pandang dan kefahaman mereka. Oleh kerana isu ini

banyak didedahkan oleh warganet sehingga menjadi sensasi dan tular seperti yang diperkatakan oleh Hamizul Abdul Hamid (2020), Madiha Abdullah (2021) dan Ahmad Suhael Adnan (2021), maka analisis kefahaman pengguna terhadap permohonan dan saluran bantuan, serta isu kekeliruan makna dan konsep zakat perlu diteliti dari sudut pandang dan kefahaman warganet itu sendiri. Bagi membolehkan kefahaman tersebut diperoleh dari sumber yang lebih besar jumlahnya, dan sesuai dengan keperluan kajian bersifat semasa, maka kaedah memperoleh dan menganalisis data perlulah sesuai dengan keperluan kajian.

KAEDAH PENELITIAN

Secara umumnya, kajian ini meneliti dan memperhalusi pandangan warganet terhadap zakat, khususnya berkaitan permohonan dan saluran bantuan, serta isu kekeliruan makna dan konsep zakat dari sudut pandang dan kefahaman mereka. Pandangan tersebut dianalisis bersandarkan penggunaan kata kunci [zakat] dalam setiap siaran (hantaran dan komen balas) di Fb. Pemilihan kata kunci [zakat] untuk menjelaskan kefahaman warganet terhadap zakat dibuat bersandarkan kepada fahaman dalam bidang linguistik kognitif yang menyatakan, sesuatu kata yang dominan digunakan dalam ayat dapat menjelaskan kefahaman keseluruhan teks tersebut (Evans & Green, 2006; Manvender Kaur et al. 2016; Winters & Nathans, 2020). Penjelasan ini berpadanan dengan pendekatan prosodi semantik yang mengutarakan pandangan bahawa setiap satu kata memiliki *consistent aura* yang tersendiri yang membolehkan kata tersebut memindahkan (*transferred*) dan melekapkan (*attached*) maknanya kepada kata-kata lain dalam segugusan ayat sehingga menyebabkan sesuatu kata boleh difahami maklumat teksnya (Stewart, 2010). Berdasarkan pendekatan tersebut, terdapat dua proses yang akan diberi perhatian semasa kaedah penelitian penggunaan kata [zakat], iaitu proses pemerolehan data dan proses penganalisisan data.

Proses pemerolehan data [zakat] dijalankan menerusi Operasi Pengiklanan Maya (OPM), iaitu suatu operasi standard yang sering digunakan untuk memperoleh data daripada pangkalan data raya yang bersifat umum dan terbuka seperti Fb (Nor Fazilah Noor Din dan Hishamudin Isam, 2020). Langkah dimulakan dengan membina satu halaman (*Page*) dengan tujuan mewujudkan profil penyelidik. Halaman yang dibina akan diiklankan kepada pengguna Fb dengan tujuan mendapatkan seramai mungkin sampel untuk keperluan kajian. Proses pengiklanan ini dijadikan sebagai teknik penyelidikan berdasarkan pertimbangan bahawa operasi pengiklanan sebegini berkesan dalam usaha mencari responden yang bersesuaian dengan ketetapan yang dibuat pembina halaman pengiklanan (Awl, 2011; Tuten dan Solomon, 2017). Proses mengumpul data yang dimulakan pada bulan Januari 2020 hingga Jun 2020 dimulakan dengan memuat turun data (siaran) yang tertera pada dinding (*Wall*) Fb responden. Siaran (hantaran dan

komen balas) dengan kata kunci [zakat] yang dimuat turun akan disalin dalam format *Microsoft Word*, seterusnya akan disimpan ke dalam satu fail (*folder*) induk penyelidik untuk tujuan analisis. Data yang telah disenarai akan diberi tanda (*tagging*) untuk mewakili profil responden.

Proses penganalisan data [zakat] pula melibatkan tiga (3) langkah. Langkah pertama ialah mendapatkan profil maklumat statistik bilangan kekerapan (*frequency*) dan bilangan keberlakuan (*tokens*) serta kolokasi data [zakat] dengan menggunakan program daftar kata Antconc. Hasil analisis menunjukkan, daripada jumlah keseluruhan siaran sebanyak 35,000, jumlah bilangan kekerapan bagi hantaran ialah sebanyak 16,156, dan jumlah bilangan keberlakuan pula ialah sebanyak 22,169,352. Sementara itu, sejumlah 18,844 bilangan kekerapan untuk komen balas dengan sejumlah 28,618,018 bagi bilangan keberlakuan untuk siaran komen balas. Hasil analisis juga menunjukkan kolokasi terhampir kata kunci [zakat] ialah kata [mohon], [proses], [konsep], [makna], [kutip] dan [asnaf]. Jadual 1 yang berikut memaparkan jumlah bilangan kekerapan, bilangan keberlakuan, kolokasi dan kolokasi terhampir bagi data [zakat] yang dianalisis.

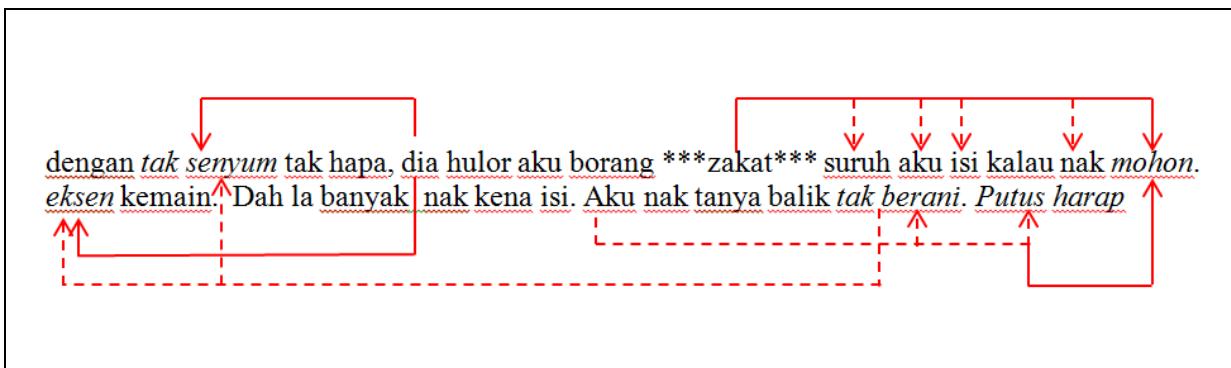
Jadual 1 Bilangan Kekerapan, Bilangan Keberlakuan, Kolokasi Dan Kolokasi Terhampir Bagi Data [zakat]

Sumber	Siaran	Bilangan Kekerapan (<i>frequency</i>)	Bilangan Keberlakuan (<i>tokens</i>)	Kolokasi	Kolokasi Terhampir
Fb	Hantaran	16,156	22,169,352	4,872	[mohon] [proses] [konsep] [makna] [asnaf] [kutip]
	Komen balas	18,844	28,618,018	6,978	[mohon] [asnaf] [kutip] [konsep] [proses] [makna]

Langkah kedua ialah dengan melakukan proses pengklasifikasian. Setiap data yang telah dikenal pasti, diklasifikasikan secara manual kepada dua kategori yang dibina berdasarkan prinsip kognitif (Taylor 1995) dengan meneliti ciri-ciri persamaan bentuk penggunaan atau kesepunyaannya seperti persamaan bentuk, saiz,

dan bahan, serta aspek atribut atau sifat sesuatu objek. Kategori pertama ialah kategori pengurusan zakat dan kategori kedua ialah kategori kekeliruan makna dan konsep zakat. Bagi setiap kategori, setiap data juga diklasifikasi lagi kepada kelompok yang lebih detail, juga berdasarkan prinsip kognitif, dengan meneliti kolokasi terhampir, untuk memudahkan penjelasan kefahaman warganet terhadap penggunaan kata zakat. Memandangkan langkah penganalisisan data dijalankan secara manual, maka hasil analisis perlu disemak beberapa kali sebelum disemak semula oleh seorang pakar untuk tujuan semakan keabsahan (*validity check*) dan semakan keandalan (*reliability check*) (Carmines dan Zeller 1979; Creswell 2008; Anita Kanestion et al. 2016).

Langkah terakhir ialah dengan menjalankan proses pengesahan maklumat teks bagi kata [zakat]. Pengesahan dibuat bersandarkan kepada teori prosodi semantik (Stewart, 2010). Teori ini menggagaskan bahawa sesuatu kata boleh dikenal pasti dan dikesan maklumat teksnya melalui dua proses iaitu proses lekapan makna (*attached meaning*) dan pemindahan makna (*transferred meaning*). Lekapan makna ialah proses atau keadaan bagi sesuatu kata yang memperoleh maklumat (misalnya makna atau nilai) hasil daripada lekapan kata-kata lain yang bergabung, berdekatan atau berkolokasi dengan kata tersebut. Sesuatu yang bersifat melekap, biasanya melibatkan proses perpindahan dari suatu lokasi kepada suatu lokasi yang lain. Dalam pendekatan prosodi semantik, proses lekapan sesuatu kata telah menyebabkan wujudnya unsur pemindahan makna yang dijelaskan sebagai “... meanings are ‘attached, taken on, or acquired’ would suggest that they have arrived from elsewhere, and there is no doubt that the idea of semantic transfer is crucial to a great many descriptions of semantic prosody” (Stewart, 2010, h.42). Kedua-dua unsur ini banyak bergantung kepada pengalaman badaniah atau *embodiment* seseorang yang memahami makna sesuatu kata dan mempunyai pengalaman dari penggunaan kata tersebut. Sebagai contoh, analisis data bagi kata [zakat] bersandarkan teori prosodi semantik adalah seperti dalam Rajah 1 yang berikut.



Rajah 1 Analisis kata [zakat] bersandarkan Teori Prosodi Semantik

Dalam Rajah 1, kata [zakat] berkolokasi dengan kata dari baris span kanan iaitu [suruh], [aku], [isi], [nak] dan [mohon]. Berlaku pemindahan dan lekapan makna dari [zakat] yang membawa impak makna bantuan (berdasarkan prinsip *embodiment*) kepada [suruh], [aku], [isi], dan [nak] apabila baris konkordans tersebut membekalkan banyak lagi maklumat dari kata lain yang turut menyumbang makna kesan pemindahan dan lekapan makna tersebut kepada perlakuan [mohon]. Proses [mohon] bantuan (zakat) tersebut boleh dianggap mengalami kesukaran kerana untuk menjayakannya, pelaku ([aku]) perlu mengisi borang. Isunya, pelaku tidak berani (berdasarkan frasa *tak berani*) bertanya kepada pemberi borang (berdasarkan prinsip *embodiment*, pemberi borang ([dia]) ialah seorang kakitangan pejabat Pungutan Zakat) kerana [dia] yang tidak mesra / somborg (berdasarkan frasa [tak senyum] dan kata [eksen]). Pemindahan makna (tidak mesra / somborg) dari frasa dan kata tersebut telah membawa sekali prinsip lekapan makna kepada frasa [tak berani] sehingga membawa kepada elemen *putus harap* terhadap permohonan tersebut. Kesimpulan yang boleh dibuat, kata [zakat] telah memindahkan maknanya kepada kata [mohon] dan proses tersebut berakhir dengan *putus harap*. Dari baris konkordans tersebut, dapat difahami, warganet menyuarakan kefahaman tentang berkuburnya harapan untuk mengisi borang permohonan zakat kerana sikap tidak mesra / somborg kakitangan pejabat Pungutan Zakat (isu pengurusan).

Sebagai rumusan, kedua-dua proses dalam analisis iaitu proses pemerolehan dan penganalisaan data yang dijalankan diharap dapat memberi gambaran secara berpada berkaitan sudut pandang dan kefahaman warganet terhadap zakat (permohonan dan saluran bantuan, serta isu kekeliruan makna dan konsep zakat) di Malaysia.

ANALISIS DAN PERBINCANGAN

Hasil analisis terhadap 35,000 siaran (hantaran dan komen balas) di Fb yang mengandungi kata kunci [zakat] dibahagikan kepada dua kategori, iaitu kategori pengurusan zakat dan kategori kekeliruan makna dan konsep zakat.

[zakat] dan Aspek Pengurusan Zakat

Pemfokusan kepada aspek pengurusan dengan menumpu kepada prosedur menambah baik aspek amalan pengurusan amatlah digalakkan, kerana dapat membantu melicinkan lagi pentadbiran pengurusan zakat di mana-mana Pejabat Pungutan Zakat (PPZ) (Mohd Faisol Ibrahim 2015). Walau bagaimanapun, aspek amalan pengurusan perlu disebarluaskan lagi dengan turut meneliti konteks pandangan khalayak. Penelitian aspek pengurusan tanpa mengambil kira pandangan khalayak yang dianggap penyumbang besar proses tersebut boleh dianggap bersifat berat sebelah kerana aspek pengurusan tersebut hanyalah berkisar kepada keperluan proses pentadbiran, dengan tidak mengambil kira faktor-faktor lain yang berkemungkinan mampu menyumbang kepada kelincinan proses pengurusan zakat.

Hasil analisis data dengan penggunaan kata kunci [zakat] yang diekstrak dari siaran di Fb mendapati, satu isu yang menonjol dan sering disuarakan oleh warganet ialah berkenaan aspek pengurusan zakat. Selisik terhadap senarai kata yang paling kerap berkolokasi dengan kata kunci [zakat] dalam kategori ini ialah kata [mohon], [proses] dan [kutip]. Sebagai contoh, 10 ayat yang dikemukakan di bawah (ayat 1 hingga 10) menggambarkan suara hati warganet yang akan, telah, pernah memohon zakat dari Pejabat Kutipan Zakat di kawasan masing-masing, melalui penonjolan kata [mohon]. Kesemua ayat tersebut memperkatakan mengenai pengalaman masing-masing semasa memohon zakat, dan daripada persamaan makna yang dikongsikan, dapat dikatakan bahawa permohonan zakat adalah suatu yang sukar berdasarkan penggunaan kata [ngeri] (contoh 1), [hazabsengsaradunia] (contoh 4), dan [tanya punya banyak] (contoh 6).

1. Tak tau la pulak pengalaman korang, pengalaman aku *ngeri* jugak la kalau nak **mohon ***zakat***** ni
2. Memang borang **mohon ***zakat***** ni kena *tebal* macam tu ka?
3. Cara dia tanya masa aku nak **mohon ***zakat***** tu, macam aku baru lepas *semelih orang* hahahaha
4. Korang pernah **mohon ***zakat***?** Cuba la kalau nak merasa #*hazabsengsaradunia*.
5. Kali pertama nak **mohon ***zakat*****. Cuba nasib kot dapat. Ok je kot. Cuma *susah* sikit la prosedur dia.

6. Masa tolong makcik tu isi borang **mohon ***zakat*****, kita pulak yang nebes sebab staf tu *tanya punya banyak*.
7. Pernah **mohon** (*****zakat*****). Pernah *menyesal* hahahahaha #donekomen
8. Aku tak tau dia punya *siasat* nak **mohon ***zakat***** ni macam kita nak minta beli kapaiterbang.
9. Team #*mudahkan* urusan **mohon ***zakat*****
10. Tak bagi takpe, tau *susah nak dapat*, tapi yang penting kena **mohon**. duit *****zakat***** juta juta tu

Contoh 11 hingga 20 pula adalah contoh penggunaan kata kunci [zakat] yang membicarakan isu pengurusan zakat dengan penonjolan kata [proses]. Kesemua contoh yang diberi menggambarkan proses untuk kelulusan permohonan zakat perlu mengambil masa yang lama berdasarkan pengulangan secara kerap kata [tunggu] dan [lama].

11. Lepas isi borang *****zakat***** tu kena *tunggu* pulak sebab **proses** dia bukan sikit hari ok.
12. Dah mintak, kena *tunggu* **proses** dia pulak. Duit *****zakat***** ni duit bersama, kena faham la
13. Abah kau la nak *tunggu tunggu*. Asal call je suruh *tunggu*. Berapa lama daaaa nak tunggu **proses** duit *****zakat***** ni
14. Bukan minta jam 11, jam 11.01 dah boleh dapat dek oooiii... **proses** *****zakat***** ni *makan tahun*
15. Kalau kau tak tahu malu kau *tunggu* la kat pintu pejabat *****zakat***** tu masa dorang tengah **proses**.
16. Tentang *****zakat***** ni, mintak tak susah mana, cuma isi borang je. Nak **proses** tu yang *lama* katanya
17. Sapa pernah mintak *****zakat*****. Susah tak **proses** dia? Katanya kena *tunggu* lama
18. Mereka **proses** *****zakat***** ni bukan atas kertas je. Mereka semak semua. *Tunggu* la korang
19. Apa yang depa **proses** sebenarnya sama *lama* sangat? Kata duit *****zakat***** juta juta. Yang mintak berapa orang ni?
20. Yang kita tak jelas tentang **proses** borang *****zakat***** yang *lama* sangat tu. Kalau jelas, mudah faham, ok lah. Bukan nak salahkan sesapa.

Sementara itu, contoh 21 hingga 30 yang dikemukakan di bawah memperlihatkan penonjolan kata [kutip] yang berkolokasi secara kerap dengan penggunaan kata kunci [zakat] untuk pembicaraan berkaitan tugas hakiki Pejabat Pungutan Zakat. Paparan contoh yang diberi memperlihatkan suatu bentuk sindiran mengenai kepakaran Pejabat Pungutan Zakat yang dianggap sangat cekap dalam urusan kutipan zakat, namun sebaliknya bagi proses agihan zakat.

21. Korang tengoklah website pejabat ***zakat***, balik balik mereka akan *cerita* pasal prosedur nak **kutip** duit ***zakat***. Bab tu laju sungguh.
22. Pejabat ***zakat*** ni memang *kerjanya kutip* duit ***zakat*** je ke?
23. Asyik *cerita* pasal **kutip** duit ***zakat*** je, bila mereka nak cerita pasal agih duit ni?
24. Setuju. **Kutip** duit nampak sangat *cekap* pejabat ***zakat*** ni.
25. Awat depa dok *tayang* pasai **kutip** duit ***zakat*** ja la ni?
26. Pakai **kutip** duit ***zakat*** bagi *penuh akaun* dulu kot baru nak bedak bedak duit tu.
27. Yolo doh. Mesti *bagi orang tau* untong juta juta **kutip** duit ***zakat***. Hat agih simpan belakang.
28. **Kutip** ***zakat*** tu penting, kena *tunjuk kerja*. Nak agih tu kemudian cerita.
29. Bab **kutip** duit ***zakat*** memang *kepakaran*. Bab agih tak berapa nak dengar kepakaran.
30. Kalau tak **kutip** duit ***zakat*** ribu riban, tak la nampak macam *buat kerja*.

Kesemua 30 contoh yang diberi telah memaparkan suara hati warganet mengenai aspek pengurusan zakat yang ditanggap daripada pengalaman mereka sendiri. Melalui penggunaan kata [mohon], [proses] dan [kutip] yang berkolokasi secara hampir dengan kata kunci [zakat], dan disokong oleh bukti-bukti leksikal yang menguatkan pemahaman makna ayat, maka dapat dikatakan bahawa terdapat warganet yang masih tidak jelas dengan aspek pengurusan zakat.

[zakat] dan Pemahaman Konsep Zakat

Dalam bidang linguistik, khususnya bidang terjemahan, penelitian makna kata pinjaman adalah antara yang paling sukar kerana pemindahan makna tersebut sering kali memerlukan penelitian yang mendalam terutama yang melibatkan aspek sosiobudaya yang berbeza. Oleh hal yang demikian, penjelasan makna konsep tidak hanya boleh melalui penjelasan makna leksikal, sama ada daripada makna bahasa mahupun makna literal. Dalam hal ini, Nor Hashimah (2001) mencadangkan agar seseorang ahli leksikografi melibatkan diri dalam dunia sosiobudaya sesuatu bahasa agar penjelasan makna bagi sesuatu kata yang dihasilkan, dapat menggambarkan bahasa yang ‘sebenar’ – bahasa yang dinamik – sebagaimana yang digunakan dalam bahasa lisan dan tulisan.

Kekeliruan makna bagi kata pinjaman inilah antara satu lagi isu yang sering diutarakan oleh warganet berkaitan zakat. Isu ini boleh diekstrak melalui penggunaan kata kunci [zakat] dengan perincian senarai kata (*wordlist*) yang menjurus kepada pemahaman makna konsep. Hasil penelitian menunjukkan, antara senarai kata yang menunjukkan kekerapan yang tinggi ialah penonjolan

kata [konsep] dan [makna] itu sendiri, diikuti oleh kata [asnaf] serta lapan (8) pencirian asnaf iaitu [miskin], [fisabilillah], [al-gharimin], [fakir], [amil], [muallaf], [al- riqab], dan [ibni sabil]. Polemik dan perdebatan mengenai isu pemahaman konsep dan makna asnaf, serta siapakah asnaf (seperti konsep miskin, fisabilillah dan al-gharimin) yang dimaksudkan sebagai satu daripada asnaf yang berhak menerima zakat, sering menjadi topik perbincangan. Kesemua hal ini memerlukan penelitian yang mendalam yang boleh dikaji dari sudut pandang lain untuk memberikan kesan yang lebih baik kepada pengurusan zakat sedia ada.

Sebagai contoh, paparan 31 hingga 40 di bawah memperlihatkan sungutan warganet mengenai ketidakfahaman dan kekeliruan mereka mengenai konsep asnaf berdasarkan penonjolan kata [konsep] dan [asnaf] yang berkolokasi secara kerap dengan kata kunci [zakat].

31. **Konsep** asnaf ni *korang paham tak* yang dok bebel bebel pasal ***zakat*** ni? Aku, setakat tahu sebut je la, konsep sebenar setiap satu tu tak paham.
32. Sebut satu **konsep** asnaf untuk ***zakat*** yang ko tau. Aci kerat kaki *payah nak jelas* sebab dia bergantung pada term and condition kot.
33. Bang, **konsep** asnaf yang pej ***zakat*** ni sebut, semua ni *bergantung pada how you interpret*. Dia beza antara kawasan.
34. Tak mungkin ***zakat*** tu mereka bagi kita kalau kita tak suit dengan **konsep** asnaf yang mereka dah gariskan. *Ke aku salah?*
35. *Salah faham* tentang **konsep** asnaf bagi penerima ***zakat*** ni biasa berlaku.
36. *Sama tak konsep* asnaf kat semua opis ***zakat*** antara negeri?
37. Buat grafik la untuk **konsep** asnaf ni, *mudah faham* sikit #pej***zakat*** oiii
38. Macam mana kau nak *faham* tentang ***zakat*** kalau **konsep** asnaf tu mereka tulis panjang-panjang, susah susah #mudahkan
39. *Aku tak tau* ada berapa kategori **konsep** asnaf untuk dapat ***zakat*** ni. Beza tak antara negeri?
40. Perlu ke nak ada kategori bagai untuk asnaf ni kalau dah tau orang tu layak dapat ***zakat***? Apa **konsep** dia? Boleh *keliru* macam ni.

Lanjutan daripada ketidakfahaman tersebut menyebabkan satu lagi isu timbul iaitu mengenai makna [asnaf] sebenar. Ada warganet yang mentafsir makna asnaf mengikut kefahaman sendiri sehingga membuatkan salah faham mengenai prosedur permohonan mereka. Kategori ini boleh diteliti berdasarkan pengelompokan penggunaan kata yang memaparkan kekeliruan makna yang berlaku melalui penonjolan penggunaan kata [makna], [operational definition] dan [penerangan].

41. Kalau tengok pada **operational definition** standard mereka, aku rasa la aku ni macam asnaf, layak dapat ***zakat***
42. Sapa asnaf yang mereka maksudkan boleh dapat ***zakat*** ni? Tak jelas **maknanya** la
43. Mereka senarai dah asnaf ni sapa yang boleh dapat ***zakat*** cuma **penerangan makna** tu la kita tak jelas.
44. Macam kena berteka teka pulak **makna** asnaf yang mereka tu cakap boleh dapat ***zakat*** ke tak.
45. **Makna** asnaf ni sama tak bagi setiap pejabat ***zakat*** kat mana pun?
46. Asnaf kat key el sama tak dengan asnaf kat sabah dari segi konsep ***zakat***? **Blur la makna dia.**
47. Budak budak mengaku asnaf yang dapat ***zakat*** tu aku tengok lebih kurang aku je. Tapi aku tak dapat pun. Apa **interpretasi** yang depa guna?
48. Kalau **makna tak jelas**, then kita ngaku kita asnaf, boleh dapat ***zakat*** tak?
49. Memang ada **penerangan** pasal asnaf ni kat semua pejabat ***zakat***, tapi semana orang faham tu kena amik kira jugak kot
50. Macam mana mereka tentukan kau asnaf atau tak untuk dapat ***zakat*** kalau mereka pun tak faham asnaf tu apa. Tu **operational definition** mesti ada. Kena mudah

Kepelbagaiannya pencirian konsep asnaf juga menjadi satu lagi masalah bagi warganet kerana isu ini sering dibahaskan, khususnya daripada aspek pemahaman makna konsep. Daripada lapan (8) pencirian asnaf iaitu [miskin], [fisabilillah], [al-gharimin], [fakir], [amil], [muallaf], [al-riqab], dan [ibni sabil], tiga (3) pencirian konsep asnaf yang sering mencuri tumpuan ialah konsep [miskin], [fisabilillah] dan [al-gharimin]. Daripada pengamatan terhadap data yang diekstrak melalui penggunaan kata kunci [zakat] mendapatkan, ketiga-tiga konsep ini tidak difahami sepenuhnya oleh pemohon kerana mereka beranggapan makna leksikal ketiga-tiga kata tersebut bersamaan dengan makna konsep yang digunakan oleh Pejabat Pungutan Zakat (PPZ). Hakikatnya, konsep asnaf [miskin] yang digunakan oleh PPZ adalah berbeza berdasarkan penarafan konsep miskin mengikut negeri-negeri di Malaysia (Ahmad Fahme Mohd Ali1, Mohd Faisol Ibrahim, Muhammad Ridhwan Ab Aziz, dan Fuadah Johari 2014). Berikut disertakan 10 contoh data yang memperlihatkan kekeliruan makna konsep asnaf [miskin] oleh pengguna Fb.

51. Macam mana nak tau kita **miskin** ke tak untuk boleh dapat duit ***zakat***? Asal tak ada duit tu miskin kan? Hari hari aku pokai tak ada duit.
52. Siapa yang **miskin** sebenarnya kalau ikut pejabat ***zakat*** ni? Miskin ni kira dia macam mana?

53. Kalau takde duit tu dikira asnaf **miskin**, maknanya ramai la yang boleh dapat ***zakat***. Tapi mereka mesti semak dulu borang permohonan kita kalau kita mohon nak tentukan miskin yang macam mana. Begitu kan?
54. Kenapa ada beza kategori miskin. Dah kata **miskin** patut dapat ***zakat***, bagi je la yang nak bagi susah tu dah kenapa? Kutipan kan dapat banyak.
55. Aku dah baca dalam manual PPZ pasal miskin. Keliru wei pasal kategori miskin yang mereka tetapkan. Jadi bukan senang senang nak ngaku **miskin** dan boleh dapat duit ***zakat***. Betulkan pemahaman aku?
56. Apa kaedah yang mereka guna untuk tentukan seseorang tu **miskin** atau tak? Korang rasa kalau dah mampu bawak kereta, pakai hp, rumah ada estro, layak ke dapat duit ***zakat***?
57. ?**Miskin** ni kira asnaf kan? Maknanya boleh la dapat ***zakat*** kan? Kenapa aku mintak tapi tak dapat pun? Kompius seyh.
58. Ada miskin bandar. Ada **miskin** kampong. Miskin jb, miskin kl, miskin ipoh, miskin penang, miskin kk. Semua tu kira asnaf ka? Office ***zakat*** ada maklumat tak?
59. Kalau semua tumpu pada orang **miskin** untuk dapat ***zakat***, habis dah la kategori asnaf tu kan hahahahaha tapi hari hari ada je aku tengok orang miskin. Siapa sebenarnya orang miskin ni?
60. Dalam borang, status asnaf **miskin**, isi borang mohon, dapat ***zakat*** rezeki dia. Reality pakai iphone 6 bang hahahahaha. Ini yang keliru pasal status miskin ni. Depa semak status miskin ni macam mana?

Berdasarkan contoh ayat 51 hingga 60 yang dipaparkan, ketidakfahaman dan salah faham mengenai konsep [miskin] yang diguna pakai oleh pejabat zakat boleh difahami melalui persoalan-persoalan yang dibangkitkan oleh warganet semasa mereka mengutarakan isu ini. Malah ada antara warganet yang mempersoalkan ketidakjayaan mereka mendapatkan bantuan zakat kerana berasakan mereka juga termasuk dalam kategori miskin (contoh 51 dan 57). Selain [miskin], konsep [fisabilillah] juga tidak atau kurang difahami oleh warganet kerana daripada data yang diekstrak melalui penggunaan kata kunci [zakat] mendapat, konsep ini turut sering diperkatakan, dipertikai dan dipersoal kedudukannya. Berikut disertakan 10 contoh ayat yang memerihalkan keadaan ini.

61. Yang aku faham, fisabilillah ni yang orang berperang jihad di jalan agama. Agaknya askar askar la kot yang boleh dapat ***zakat*** **fisabilillah** ni kan?
62. Ada berapa jenis **fisabilillah** dikira asnaf boleh dapat ***zakat***? Aku rasa yang jenis p perang perang ni kot.

63. Kebanyakan askar ni kehidupan mereka bukan senang sangat. Mereka ni patut la kot dapat dana ***zakat*** **fisabilillah** yang pjbt zakat aturkan tu. Betul kan?
64. Kenapa askar yang berperang **fisabilillah** kena mohon pulak duit ***zakat*** tu? Dah sah sah mereka ni berperang dijalan Allah memertahankan tanah air. Patutnya tiap bulan dapat terus.
65. Ni satu lagi, **fisabilillah** ni asnaf yang pegi perang ke yang boleh dapat ***zakat***? Aku askar kot. Hari hari perang.
66. Aku pernah dengar ustaz cakap budak budak belajar ni dikira berada dijalan **fisabilillah**, pahalanya sama seperti orang berperang. Boleh la kot mereka ni dapat dana ***zakat***. Ke kena mohon jugak?
67. Yang aku tau budak nak masuk u boleh mohon duit ***zakat*** katgegori **fisabililah**. Tapi one off je la. Boleh dapat tiap bulan ke? Sebab duit yang kita guna tu hari hari, bukan sepanjang pengajian sekali.
68. Asnaf **fisabililah** ni macam mana dalam ***zakat***? Budak u pun perang juga ok. Perang buat asaiment. Boleh dapat zakat kan?
69. Sapa sebenarnya **fisabilillah** dalam kategori ***zakat*** ni? Kenapa tak guna istilah dalam bahasa melayu je bagi orang mudah faham.
70. Guna istilah Arab memang bagus, tapi kalau sampai orang salah faham nak buat apa. Contohnya konsep **fisabililah** dalam dana ***zakat***. Yang faham geng geng PPZ je la kot. Kami yang buta huruf ni, lagu mana?

Terdapat tiga (3) kategori isu yang sering diperkatakan, dipertikai dan dipersoal berkenaan data kolokasi ***zakat*** dan [fisabilillah] yang ditemui, iaitu berkenaan konsep [fisabilillah] yang dikaitkan dengan askar yang berperang, pelajar dan yang tidak memahami konsep tersebut. Contoh 61 hingga 65 ialah contoh kategori yang membicarakan ketidakfahaman dan salah faham berkenaan konsep [fisabilillah] yang dikaitkan dengan askar yang berperang. Anggapan warganet, askar yang berperang adalah kategori asnaf [fisabilillah] yang layak untuk memperoleh bantuan zakat. Contoh 66 hingga 68 pula adalah contoh anggapan warganet berkenaan perkaitan konsep [fisabilillah] dengan golongan pelajar yang sedang belajar dan dianggap layak mendapat bantuan zakat. Sementara itu, contoh 69 dan 70 pula adalah contoh ayat yang memaparkan ketidakfahaman warganet mengenai konsep [fisabilillah] yang digunakan oleh PPZ.

71. Yang kena istihar muflis sebab masalah kad kredit dikira asnaf **al-garime n** tak untuk dapat bantuan ***zakat***?
72. Dah berhutang tu kira **al-gharimin** la kan dan boleh dibantu pej ***zakat***? Ke aku salah faham?
73. Hutang yang macam mana yang dianggap **al-gharimin** yang disahkan oleh pejabat ***zakat***? Aku syak bukan semua hutang, tapi aku tak tahu semana benarnya.

74. Memang benar dia berhutang sebab joli katak. Tapi kalau dah sampai tahap nak kena bunoh dengan along pasal tak bayar hutang, tak kan yang ni tak boleh dikategorikan sebagai **al-gharimin** yang boleh dbantu oelh pejabat ***zakat***?
75. Bagaimana kiraan kosenp **algharimin** yang diiktiraf oleh pejabat ***zakat*** untuk dapat bantuan? Mesti ada kira-kira untuk memudahkan pemahaman.
76. Andaikan dia berhutang sebab beli perabot pastu tak mampu bayar dan nak kena tarik. Dia ni kateogir **algarimin** yang berhutang dan boleh dapat bantuan dana ***zakat***?
77. Kau tak boleh main claim je kau **algarimin** dan kemudian mohon bantuan ***zakat***. Kau kena pegi dulu pejabat zakat untuk proses rundingan. Itu yang aku faham. Betulkan kalau aku salah.
78. Kalau sebegini mudah mengaku penghutang bertaraf **al-gharime n**, ramai dah yang dapat bantuan ***zakat*** di Malaysia ni, terutama budak muda. Tak gitu?
79. Hahahaha ko ingat semua yang berhutang tu al-gharimin ke. Bukan mudah mudah oii nak ngaku **al-gharimin** untuk asnaf ***zakat***. Betul kan?
80. al-gharimin berhutang sebab terpaksa dengan **al-gharimin** sebab hutang kau joli katak, tu dua konsep yang berbeza. Asnaf ***zakat*** ni bukan boleh main main. Aku rasa la.

Contoh 71 hingga 80 pula ialah contoh data yang diekstrak melalui penggunaan kata kunci [zakat] yang menyerlahkan ketidakfahaman warganet berkenaan konsep al-gharimin. Contoh 71 hingga 76 ialah contoh persoalan yang dilontarkan berkenaan konsep [al-gharimin] yang diguna pakai oleh PPZ sementara contoh 77 hingga 80 pula memaparkan contoh ayat yang seolah-olah memahami konsep tersebut tetapi tidak berasa yakin dengan pemahaman sebenar, sehingga terpaksa meminta kefahaman lebih lanjut daripada warganet yang lainnya.

RUMUSAN

Sebagai rumusan, kesemua 80 contoh yang dikemukakan telah memaparkan dua isu yang menonjol, yang sering dibicarakan oleh warganet semasa mengupas isu berkaitan zakat. Pertama isu berkaitan aspek pengurusan zakat menerusi senarai kata yang paling kerap berkolokasi dengan kata kunci [zakat] iaitu kata [mohon], [proses] dan [kutip]. Kedua, isu pemahaman konsep [zakat] menerusi kata [konsep] dan [makna], khususnya yang melibatkan konsep [asnaf] serta tiga (3) penciriannya yang paling mendapat liputan iaitu konsep [miskin], [fisabilillah] dan [al-gharimin].

Berdasarkan analisis kritis, didapati bahawa kedua-dua isu tersebut telah menyerlahkan persoalan yang besar terhadap kefahaman warganet berkaitan zakat. Rata-rata contoh ayat yang dipaparkan telah menunjukkan bahawa warganet, terutamanya yang berniat memohon bantuan zakat, menghadapi dua kesulitan yang utama. Pertama kesulitan berkaitan memahami proses dan prosedur permohonan zakat. Mereka beranggapan sepatutnya proses permohonan zakat adalah mudah atau setidak-tidaknya perlu dipermudahkan untuk membantu lebih ramai pemohon memperoleh bantuan zakat. Kesulitan kedua berkaitan pemahaman konsep-konsep asnaf kerana sebagai pemohon, warganet perlu memahami konsep tersebut untuk membolehkan mereka jelas berkenaan kategori diri mereka sendiri sebagai asnaf.

Perlu diakui, laman sembang maya adalah laman sembang yang terbuka. Bahasa yang digunakan bergantung pada budi bicara mereka sendiri, yang adakalanya unsur kesopanan berbahasa tidak diallikasikan (Ahmad Fuad Mat Hassan *et al.* 2020). Maka tidak dapat tidak, terdapat contoh ayat yang dipaparkan, dibincangkan secara sinis, menyalahkan PPZ setelah permohonan mereka ditolak. Keadaan ini seolah-olah menyalahkan PPZ, dan beranggapan badan tersebut yang ditugaskan mengurus dana zakat tidak mampu menguruskan dana tersebut sebaiknya. Sekiranya isu ini tidak ditangani dengan baik, ia mampu menimbulkan salah faham sehingga berupaya menjelaskan nama baik PPZ sendiri selaku badan yang bertindak menguruskan dana zakat.

Dapatan kajian ini boleh dijadikan sebagai suatu agenda pemula kepada proses semak dan seimbang (*check and balance*) bagi pentadbiran Pejabat Pungutan Zakat di Malaysia dalam memastikan kelincinan pengurusan zakat. Jika sebelum ini, di setiap kaunter pejabat disediakan kotak cadangan yang boleh digunakan oleh pengunjung kaunter bagi menyalurkan pelbagai maklumat seperti cadangan atau aduan, kini media sosial seperti Fb telah mengambil alih tempat tersebut. Apa yang penting, sekecil manapun isu yang diutarakan, sangat perlu diambil perhatian demi memastikan pengurusan zakat dapat terpelihara imejnya atas nama Islam. Seperti yang diperkatakan oleh Hamizul Abdul Hamid (2020), hal-hal seperti ini jika dibiarkan berlanjut dibicara secara terbuka di media sosial, boleh menimbulkan unsur fitnah, yang akhirnya akan memberikan kesan yang negatif kepada Pejabat Pungutan Zakat secara khasnya dan agama Islam secara umumnya.

KESIMPULAN

Jelas, pandemik COVID-19 yang melanda dunia, termasuk Malaysia, telah memberi kesan yang bukan sedikit kepada ekonomi rakyat. Mereka yang terdesak terpaksa mencuba pelbagai saluran untuk meneruskan kelangsungan

hidup, dan salah satu daripadanya ialah melalui permohonan perkhidmatan zakat. Penjelasan berhubung dapatan kajian yang menyerlahkan dua isu utama yang menonjol yang dibahaskan daripada perspektif teori prosodi semantik, yang sering dibicarakan oleh warganet semasa mengupas isu berkaitan zakat, iaitu berkaitan aspek pengurusan zakat, dan pemahaman konsep zakat, serta konsep-konsep lain yang terkait zakat seperti [asnaf] dan pencirinya, wajar diambil perhatian yang serius. Isu ini mungkin kecil, tetapi tidak boleh diambil ringan. Metaforanya sangat mudah. Kudis jika tidak dirawat, mampu menjadi penyebab kepada barah yang bakal membunuh.

PENGHARGAAN

Artikel ini adalah sebahagian daripada hasil penyelidikan geran CoE Universiti Utara Malaysia dengan kod S/O 13752, diketuai oleh PM Dr. Hishamudin Isam.

RUJUKAN

- Ahmad Fahme Mohd Ali, Mohd Faisol Ibrahim, Muhammad Ridhwan Ab Aziz, dan Fuadah Johari. 2014. Konsep dan isu had kifayah, kemiskinan Bandar dan jantina dalam pengagihan zakat. *Labuan e-Journal of Muamalat and Society* 8: 1-13.
- Ahmad Fuad Mat Hassan, Khairul Faiz Alimi, Hishamudin Isam, & Mashetoh Abd. Mutualib. (2020). Amalan Kesantunan berbahasa dalam komunikasi formal dan tidak formal dalam kalangan pelajar universiti. *Jurnal Komunikasi: Malaysian Journal of Communication*, 36(4), 410-427.
- Ahmad Suhael Adnan. 2021. Dakwaann pusat zakat lambat agih bantuan hanya stigma.
<https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2021/02/785754/dakwaan-pusat-zakat-lambat-agih-bantuan-hanya-stigma>
- Anita Kanestion, Manvender Kaur, Sarimah Shamsudin, Hishamudin Isam, Naginder Kaur, & Gurmit Singh. 2016. Lexical Verbs in Malaysia University English Test Argumentative Essays: A Corpus-Based Structural Analysis. *International Review of Management and Marketing*, 6(8S), 13-17.
- Awl, D. 2011. *Fb me: A guide to socializing and promoting on Fb*. California: Peachpit Press.
- Azman Ab Rahman dan Mursyid Junaidi Mohd Faisal Yeap. 2019. Memperkasa pengurusan agihan zakat di institusi masjid Malaysia: Isu dan cabaran. *International Journal of Islamic and Civilizational Studies* 6(2-2): 73-83.
- Azman Ab Rahman, Syed Mohd Najib Syed Omar dan Siti Zulaikha Mokhtar. 2017. Analisis skim agihan zakat kepada asnaf fi sabilillah mengikut

- maqasid syariah: Kajian di Selangor dan Negeri Sembilan. *Jurnal Sains Insani* 2: 1- 6.
- Boase, J. and Kobayashi, T. 2008. Kei-Tying teens: Using mobile phone e-mail to bond bridge, and break with social ties—A study of Japanese adolescents. *International Journal of Human-Computer Studies* 66(12): 930-943.
- Carmines, E. G. and Zeller, R. A. 1979. *Reliability and validity assessment*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Creswell, J. W. 2008. *Research design: qualitative, quantitative, and mixed method approaches* (3rd ed.). Thousand Oaks, Calif: Sage Publications.
- Evans, V. and Green, M. 2006. *Cognitive linguistics: An introduction*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Fidlizan Muhammad, Salwa Amirah Awang, Mohd Yahya Mohd Hussin, dan Abdul Majid Tahir Mohamed. 2017. Sorotan perbezaan had kifayah perbelanjaan keperluan asasi dan kesannya dalam pengiraan zakat pendapatan. *Akademika* 87(2): 89-103.
- Hamizul Abdul Hamid. 2020. Zakat terfitnah di media sosial. Dari <https://www.maiamp.gov.my/index.php/info/berita/578>
- Harits Asyraf Hasnan. 2020. Senarai 9 perkara yang dibualkan rakyat Malaysia sepanjang PKP. <https://www.astroawani.com/berita-malaysia>
- Izatul Akmar dan Amin Che Ahmat. 2019. Strategi e-pemasaran dalam transformasi pemasaran produk usahawan asnaf: Satu cadangan. Prosiding Kedah International Zakat Conference 2019, Vol. 1, Menara Zakat, Alor Setar, Kedah, 5 Ogos 2019.
- Jabatan Perangkaan Malaysia. 2020. Laporan survei khas kesan COVID-19 kepada ekonomi dan individu (pusingan 1). <https://www.dosm.gov.my/>
- Jensen, L. A. and Arnett, J. J. 2012. Going global: New pathways for adolescents and emerging adults in a changing world. *Journal of Social Issues* 68(3): 473-492.
- Kementerian Kesihatan Malaysia. (2020). *Soalan lazim penyakit Coronavirus (COVID-19)*. <http://www.myhealth.gov.my/>
- Lenhart, A. 2009a. *Teens and sexting*. Pew Internet & American Life Project Retrieved from <https://www.pewresearch.org/internet/2009/12/15/teens-and-sexting/>
- Lenhart, A. 2009b. *Teens and mobile phones over the past five years*. Pew Internet & American Life Project. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/>
- Lenhart, A., Madden, M., Smith, A. and Macgill, A. R. 2009. *Teens and social media: An overview*. Pew Internet & American Life Project. Retrieved from <https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/8459484/teens>
- Lenhart, A., Purcell, K., Smith, A. and Zickuhr, K. 2010. *Social media and mobile Internet use among teens and young adults*. Retrieved from <http://pewinternet.org>

- Madden, M., Lenhart, A., Duggan, M., Cortesi, S. and Gasser, U. 2005. *Teens and technology 2013*. From <http://pewinternet.org>
- Madiha Abdullah. 2021. Tak viral, tak dapat bantuan. <https://www.astroawani.com/berita-malaysia/tak-viral-tak-dapat-bantuan-log-out-dan-lihat-sekeliling-dr-zulkifli-281270>
- Majlis Keselamatan Negara. 2020. *SOP Perintah Kawalan Pergerakan (PKP)*. <https://www.mkn.gov.my/>
- Manvender Kaur, Sarimah Shamsudin, Hishamudin Isam, Naginder Kaur, Gurmit Singh, & Anita Kanestion. (2016). The Structural Linguistics Patterns of the Written Component of the Malaysia University English Test (MUET). *International Review of Management and Marketing*, 6 (7S), 330-334.
- Marhanum Che Mohd Salleh dan Siti Alawiah Siraj. 2019. Amalan perakaunan zakat di majlis agama Islam negeri terpilih. *Journal of Research and Practice in Public Sector Accounting and Management* 9(1): 47 – 66.
- Mohd. Faisol Ibrahim. 2015. Sistem pengurusan zakat di Malaysia: Analisis strategi penyebaran maklumat menerusi laman sesawang. *Jurnal Pengurusan* 42: 119 – 130.
- Muhsin Nor Paizin. 2014. Zakat ke atas harta emas: Amalan dan pelaksanaan di Malaysia. *Jurnal Pengurusan Jawhar* 8(1): 43-62.
- Nor Fazilah Noor Din and Hishamudin Isam. 2020. Data acquisition via advertising operations (VAO) in Fb. *International Journal of Innovation, Creativiti and Change* 14(3): 822-847.
- Nur Nazira Rahim, Hasanah Abd Khafidz dan Zulkefli Aini. 2019. Pembelajaran zakat secara atas talian. *Journal of Fatwa Management and Research*, 17(2): 185-199.
- Raziah Md Tahir dan Syarifah Md Yusof. 2014. Status individu muflis dalam asnaf Al-Gharimin. *International Journal of Business and Technopreneurship* 4(3): 477-494.
- Siti Fariza, Azman, Sanep Ahmad dan Hairunnizam Wahid. 2016. Kedudukan mangsa banjir sebagai penerima zakat dan cadangan pengaplikasiannya di Malaysia. *Jurnal Pengurusan dan Penyelidikan Fatwa* 8: 54-62.
- Siti Saufirah Mohd Tahir; Hairunnizam Wahid dan Sanep Ahmad. 2016. Kepatuhan membayar zakat fitrah: Analisis kutipan dan ketirisan pembayaran zakat fitrah di Terengganu. *Jurnal pengurusan dan Penyelidikan Fatwa* 7: 64-74.
- Sofia Hayati Yusoff, Rosninawati Hussin, Fauziah Hassana dan Kasim Ramli. 2018. Keberkesanan media mempromosikan zakat pendapatan sebagai alternatif kepada cukai pendapatan. *Journal of Islamic Social Sciences and Humanities* 13: 49-58.
- Syarifah Md Yusof dan Raziah Md Tahir. 2015. Analisis tafsiran asnaf al-gharimin di Malaysia. *International Journal of Management Studies* 22: 81-100.

Hishamudin Isam et al.

- Stewart, D. 2010. *Semantic prosody: A critical evalution*. New York: Routledge Pub.
- Taylor, J. R. 1995. *Linguistics categorization prototypes in linguistics theory*. Oxford: Clarendon Press.
- Tuten, T. L. and Solomon, M. R. 2017. *Social media marketing*. SAGE Publishing.
- Winters, M. E. and Nathans, G. S. 2020. *Cognitive linguistics for linguist*. Cham: Springer.